

Úkol 4: Komplementární distribuce a opozice

A) Zobecněte výskyt hlásek [x] a [k] a určete, zda jsou v komplementární distribuci. Zdůvodněte.

florentská italština

		výskyt [x]	výskyt [k]
[laxasa] „ten dům“	[kwando] „kdy“	a_a	#_w
[poxo] „malý“	[kapella] „kaple“	o_o	#_a
[bixa] „stoh“	[blaŋko] „bílý“	i_a	ŋ_o
[amixo] „přítel“	[makkina] „stroj“	i_o	a_k
[fixi] „fíky“	[kabina] „kabina“	i_i	k_i
[kwuoxo] „kuchař“			

B) Zobecněte výskyt hlásek [ŋ] a [n] a určete, zda jsou v komplementární distribuci. Zdůvodněte.

jazyk venda (bantuský jazyk, jižní Afrika)

		výskyt [ŋ] (dentální)	výskyt [n] (alveolární)
[haŋu] „na tvém místě“	[ene] „on“	a_u	e_e
[liŋo] „zub“	[hana] „dětství“	i_o	a_a
[muŋa] „pán“	[k ^h uono] „tam“	u_a	u_o
[ŋari] „bůvol“	[vatanu] „pět“	#_a	a_u
[pfeŋe] „pavián“	[vonami] „podívej se!“	e_e	a_i
[vaŋa] „čtyři“	[zino] „ted“	a_a	i_o

C) Ve farštině (používané v Iránu) existují čtyři hlásky v komplementární distribuci, znělá vibranta [r], neznělá vibranta [ɾ], verberanta [r̥] a retroflexní aproximanta [ɻ]. Popište (zobecněte) výskyt každé z nich.

[r]		[ɾ]	
ræɖ	trace	pæɾ	feather
ræhbæɾ	leader	diɾ	late
rumizi	tablecloth	pæniɾ	cheese
ræis	boss	axæɾ	final
rubah	fox	azɾ	alarm
riz	tiny	mæɖbuɾ	forced
ruzname	newspaper	æŋuɾ	grapes
rahzden	robber	maɾ	snake
		mæsiɾ	path
		didar	meet
[r̥]		[ɻ]	
piruz	victorious	ɠæɻɻ	mushroom
aram	quiet	soɻb	iron
birun	outside	sæɻv	cedar
særi?	fast	zæɻf	dish
kærim	generous	mæɻd	man
hæras	fear	geɻd	round
kære	butter	keɻm	warm
tire	dark	ɬæɻm	leather
torab	dust	æɻz	width
surax	hole	laɻv	insect eggs

D) Jazyk tiwi (užívaný na Melvillově ostrově u Austrálie) má jak dentální [ɬ], tak alveolární [t]. Zobecněte jejich výskyt a určete, zda jsou v komplementární distribuci nebo zda je mezi nimi opozice.

tijoni	yam	ɬapaliŋa	star
tampajani	stone axe	ɬapiɬapi	paddle
mantana	woman friend	manɬana	stick
taka	tree	ɬalikaɬaɬi	fishing spear
taŋku	flat fighting stick	taŋkənaŋki	white-breasted sea eagle
təmani	land	ɬəmpala	sail
tiliwini	neck	ɬilamaɾa	paint
tua	finished!	ɬəɾaka	wallaby
tuniwa	black	ɬuma	paper bark
tuwara	tail	ɬuwarti	spit
tiŋati	sand	maɾakaɬi	spear grass
kuta	show it to me	kuɬaluwi	Fire clan
maratiŋa	dinghy	maɾiɬi	rainbow
marakata	fine rain	maɾakaɬa	knee cap
ɬipita	crab claw	ɬipətini	soft